

Oplegvel Informatienota

Portefeuille H. van der Molen
Auteur Mevr. L. van Rossem
Telefoon 5114395 E-mail: lvrossem@haarlem.nl
SZW/BB 2009/23404
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 17 maart 2009

Onderwerp

Invoering Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders per 1 januari 2009

DOEL: Informeren

Per 1 januari 2009 is de Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders in werking getreden. Deze wet regelt het recht van een alleenstaande ouder op een ontheffing van de sollicitatieplicht en de invoering van een scholingsplicht. Voorliggende informatienota geeft aan wat er verandert en wat de consequenties daarvan zijn.

B&W

1. Het college neemt kennis van de invoering van de Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders per 1 januari 2009.
2. Er zijn geen financiële consequenties.
3. Het college stuurt de nota ter informatie aan de commissie Samenleving.

INFORMATIENOTA

Onderwerp: Invoering Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders per 1 januari 2009

Inleiding

Per 1 januari 2009 treedt de Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders in werking. Daartoe is in de Wet werk en bijstand (WWB) een nieuw artikel 9a opgenomen. Dit artikel regelt de ontheffing van de sollicitatieplicht en de invoering van een scholingsplicht voor alleenstaande ouders en is aangekondigd in het coalitieakkoord. Redenen voor deze aanpassing zijn:

1. Het kabinet wil bijstandouders in staat stellen de zorg voor kinderen te combineren met scholing en ze stimuleren een zo goed mogelijke startpositie te krijgen op de arbeidsmarkt.
2. Daarnaast vindt het Kabinet het belangrijk dat alleenstaande ouders een keuze kunnen maken tussen werken gecombineerd met de zorg voor jonge kinderen of scholing, als voorbereiding op hun terugkeer naar werk, in combinatie met het verzorgen van jonge kinderen. Met de wetswijziging wil het kabinet deze ouders begeleiden in hun keuze en maatwerk leveren.
3. In veel gemeenten bestaat een uitvoeringspraktijk waarbij rekening wordt gehouden met de zorg van alleenstaande ouders voor jonge kinderen. Nu wordt dit geregeld in de WWB zodat niet alleen met de zorgbehoefte rekening wordt gehouden, maar daar ook zekerheid over bestaat. Daarnaast bestaat in de huidige WWB geen directe koppeling tussen de ontheffing van de arbeidsverplichting en de re-integratieverplichting. Nu is het zo dat een ontheffing van de arbeidsverplichting niet in alle gevallen wordt gevolgd door het aanbieden van een voorziening.

Kernboodschap

- Alleenstaande ouders in de bijstand met kinderen jonger dan vijf jaar krijgen het **recht** op ontheffing van de arbeidsverplichting. Deze ontheffing moet specifiek door de alleenstaande ouder worden aangevraagd. De alleenstaande ouder die een ontheffing van de arbeidsverplichting heeft aangevraagd, heeft een scholingsplicht. Gemeenten zijn vrij in de wijze waarop zij de scholingsplicht invullen. Een hoger niveau dan startkwalificatieniveau behoort dus tot de mogelijkheden. De scholing of opleiding dient de toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen en is afhankelijk van de individuele omstandigheden van de aanvrager. De scholingsplicht geldt niet indien een opleiding naar oordeel van het college niet haalbaar is of de alleenstaande ouder al beschikt over een startkwalificatie. In die gevallen blijft de algemene re-integratieverplichting van toepassing.
- De ontheffing geldt zolang het jongste kind de leeftijd van 5 jaar nog niet heeft bereikt. De maximale periode van de ontheffing is zes jaar en is eenmalig ongeacht het aantal kinderen, de duur en de frequentie van de bijstandsverlening. Op het moment dat de maximale ontheffingsperiode is bereikt of in die periode het jongste kind 5 jaar is geworden, gaat in beginsel de arbeidsverplichting gelden. De alleenstaande ouder heeft in die gevallen geen recht meer op een ontheffing van de arbeidsverplichting. Het college blijft dan wel de bevoegdheid houden een individuele ontheffing te verlenen op grond van dringende redenen.

Consequenties

- *Aanvragen ontheffing*

Het wetsvoorstel voorziet niet in een categoriale ontheffing, maar in een ontheffing op verzoek. Zo wordt de keuzemogelijkheid benadrukt en krijgt de gemeente de gelegenheid om samen met de alleenstaande ouder een maatwerkoplossing te zoeken.

- *Nieuw element*

Met deze wet wordt scholing toegevoegd aan het palet van re-integratievoorzieningen dat het college tot haar beschikking heeft. In die zin betreft het geen nieuwe verplichting voor de alleenstaande ouder. Het nieuwe element betreft het feit dat het college *bij voorrang* de re-integratieplicht van de alleenstaande ouder tenminste dient in te vullen met scholing of opleiding, zodat dit recht kan doen aan de uiteenlopende situaties waarin alleenstaande ouders verkeren.

- *Overgangsrecht*

Het wetsvoorstel voorziet in een overgangsrecht. In het kort komt het erop neer dat voor nieuwe instroom het wetsvoorstel gelijk van toepassing is. Voor zittende alleenstaande ouders geldt dat binnen twaalf maanden een plan van aanpak dient te zijn geformuleerd. Echter, het Ministerie doet een beroep op gemeenten alle alleenstaande ouders in de bijstand binnen zes maanden een aanbod te doen.

- *Voorlichting*

Een ontheffing van de arbeidsverplichting kan worden verleend indien de alleenstaande ouder daarom verzoekt. De alleenstaande ouder moet daarom goed geïnformeerd zijn over zijn/haar rechten. Ook dient de alleenstaande ouder te beseffen dat de ontheffing onlosmakelijk verbonden is met de scholingsplicht. De gemeente heeft een actieve rol in deze voorlichting. Daar moet in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk aandacht aan worden besteed.

Vervolg

1. Conform de wens van de Tweede Kamer spant SZW zich in om alle alleenstaande ouders (zonder traject) zoveel mogelijk binnen zes maanden een aanbod te doen. Daar waar dat niet mogelijk is zullen alle alleenstaande ouders met een tijdelijke ontheffing deze behouden tot het tijdstip dat in de desbetreffende beschikking is bepaald, doch uiterlijk tot 12 maanden na inwerkingtreding van de Wet. Daarna worden zij (opnieuw) geïnformeerd over de mogelijkheid tot een eenmalige ontheffing met scholingsplicht, of het voldoen aan de re-integratieplicht.
2. Alle alleenstaande ouders die al op traject zijn, maken dit re-integratietraject af. Daarna worden zij geïnformeerd over de mogelijkheid tot een eenmalige ontheffing met scholingsplicht, of het voldoen aan de re-integratieplicht.
3. Alle alleenstaande ouders die na 1 januari 2009 een verzoek doen om een ontheffing ontvangen binnen zes maanden een plan van aanpak over de invulling van de voorziening.
4. Voor de in deze nota genoemde doelgroep zet SZW een diagnose-instrument in en wordt waar mogelijk voorzien in kinderopvang.
5. SZW informeert alle cliënten in de nieuwsbrief over hun rechten in deze, inclusief het feit dat de ontheffing onlosmakelijk verbonden is met de scholingsplicht.

Bijlagen

Geen.